

...EVENIMENTE VĂZUTE ȘI TRĂITE

Teo-Teodor MARȘALCOVSCHI,
doctor în istorie, conf. univ.

Acum câțiva ani în urmă *Literatura și arta* publică un material semnat de regretata colegă Ecaterina Jitaru. Dînsa relatează insistența celebrului lingvist Eugen Coșeriu să se pronunțe topicul nu *Bălți*, dar *Băl'ți*. Atunci cînd lecturam volumul *Orașul Bălți și oamenii lui* de Gh. Baciuc, prof. univ., dr. hab. în șt. med., bălțean de origine, în permanență exercitam palatelizezarea cerută de vestitul savant.

Peste toate, remarcam calitatea scrierii lui Gh. Baciuc. Concluzia finală: în sfîrșit municipiul a căpătat o istorie adevărată, obiectivă. Autorul a utilizat 382 de surse bibliografice și, în repetate rînduri, informații din Arhiva Națională a Republicii Moldova. Accentuez: un savant din domeniul medicinei (!). Fără ezitare, așa ceva evidențiază nu numai calitățile intelectuale de anvergură ale autorului, dar și patriotismul Domniei Sale de a fi bălțean.

Elaborarea conține 12 capitole, 34 compartimente și 496 pagini. Autorul exprimă intenția de a „lucida unele evenimente, văzute și trăite”, în realitate însă reușește cu mult să depășească acest deziderat. Cu siguranță, avem de a face o tentativă de investigație a trecutului și prezentului mun. Bălți.

Argumentate sînt concluziile privind trecutul prefeudal și feudal al zonei. „Etnogeneza românilor, afirmă autorul, apare ca un proces îndelungat și fundamental”, la temelia căruia stă romanizarea getodacilor. Se fac referiri la data primei atestări a mun. Bălți, indicînd anul 1620. Urmărește cu mare atenție situația municipiului după raptul din 1812, evenimentele de la începutul sec. al XX-lea, dezvoltarea orașului în perioada interbelică, ocuparea sovietică a provinciei și faza belică. În contextul dat, restabilește buna memorie a unor personalități, cum ar fi Nicolae Caso, gen. Broșteanu, Profirie Fală ș.a. Lucrarea este documentată cu materiale statistice, imagini, scheme. În capitolul *cultură* prof. Gh. Baciuc se referă special la instituțiile de învățămînt, Universitatea „Alecă Russo”, muzeul de Istorie și Etnografie și alte centre de referință. Un loc aparte îi este atribuit sistemului medical și centrelor religioase. Merită laudă scrierea unui compartiment special consacrat cartierului Slobozia - baștină a strămoșilor săi.

Așa cum recunoaște și autorul, cartea are și unele ratări de conținut. Însă acestea nu diminuează în nici un fel valoarea studiului în curs de lansare. Ca fond de idei, este prima scriere obiectivă a paginilor din istoria mun. Bălți și exemplu viu pentru istorici de a completa „golurile” destinului acestui centru uman, industrial și cultural din nordul Basarabiei.

Exprim satisfacție totală și mulțumire Bibliotecii Științifice, și în mod special, doamnei Elena Harconiță, director al prestigioasei instituții universitare pentru organizarea acestei lansări de carte.

Salut reușita dlui prof. univ. Gh. Baciuc și-i doresc noi succese în cercetare.

